

Standpunt BBL bio-energie en biobrandstoffen – Dag van de Aarde 2007

1. Het kader van Dag Van De Aarde 2007

Dag Van De Aarde kadert in de landbouwcampagne 2015 waarin we pleiten voor een radicale ommezwaai van het landbouwbeleid, zowel bij ons als in de ontwikkelingslanden. Landbouwcampagne 2015 is een samenwerkingsverband van de Noord-Zuidbeweging, de milieubeweging en de landbouworganisaties.

2. Duurzame landbouw op de Dag van de Aarde

De milieubeweging wil op Dag Van De Aarde de impact van de landbouw op de kwaliteit van het milieu en de natuur in de schijnwerper plaatsen. Meer concreet willen we de aandacht vestigen dat **landbouw via milieuvriendelijke productie positieve stimulansen kan geven in een richting van duurzame landbouw (beleidsvoorstel 11 uit de Landbouwcampagne 2015)**. Landbouw moet milieuvriendelijker. De overheid moet het wettelijk en stimulerend kader scheppen voor een milieuvriendelijke landbouwproductie. Het beleid moet daarbij uitgaan van een aantal belangrijke milieuprincipes zoals de brongerichte aanpak, het voorzorgsprincipe, het sluiten van kringlopen, het respecteren van de regeneratiecapaciteit van ecosystemen, het beginsel dat de vervuiler betaalt, emissiepreventie en extensivering van het energiegebruik. Daarnaast moet er ook voldoende ruimte blijven voor aaneengesloten natuurgebieden. We pleiten voor meer onderzoek naar ecologische productiemethodes, het bevorderen van korte ketens, het internaliseren van externe kosten en het koppelen van economische steun aan milieuvoorwaarden. Landbouwmilieumaatregelen moeten volwaardig geïntegreerd worden in plannen voor plattelandsontwikkeling.

3. Bio-energie en biobrandstoffen

Onder de vlag “bio-energie” gaan veel ladingen schuil. Er bestaan verschillende bronnen van biomassa en technieken om deze biomassa om te zetten naar bio-energie. Zeer in het algemeen heb je aan de ene kant bio-energie op basis van landbouwgewassen of bosbouw, en aan de andere kant organische restfracties (overschot of afval) uit de landbouw, of bedrijven en huishoudens. En daar kan je op allerlei manieren energie uit halen. Je kunt ze rechtstreeks in energiecentrales inzetten, of ze vergassen of er vloeibare brandstof mee maken. Niettegenstaande de meeste mensen aan biodiesel denken als ze biobrandstof horen, is die biodiesel dus maar een deel van het verhaal.

Waar die biobrandstof vandaan komt, en wat je er mee doet is juist heel erg belangrijk. Het bepaalt namelijk hoeveel CO₂ je er mee bespaart, wat de andere gevolgen voor het milieu zijn, wat het gevolg ervan is op sociaal vlak...

Een energiebeleid ter reductie van broeikasgassen moet in de eerste plaats gericht zijn op energiebesparing en energie-efficiëntie. Een aanzienlijke vermindering van de energieconsumptie blijft prioritair. In aanvulling daarop moet de energievoorziening gebaseerd worden op hernieuwbare energie. Energie uit biomassa is hiervoor onontbeerlijk, naast bijvoorbeeld windenergie, zonne-energie, ... Het is dan ook in de context van een coherent energie- en klimaatbeleid dat bio-energie een plaats kan en moet krijgen, rekening houdend met een realistische inschatting van de mogelijkheden en beperkingen ervan.

In het algemeen vinden we daarom dat je biomassa best inzet in **centrale eenheden** (elektriciteitscentrales, kleinschalige WKK), en pas in tweede instantie in automotoren. Die zijn immers veel minder efficiënt dan centrale eenheden.

De biobrandstoffen die we inzetten, moeten goed scoren op de volgende criteria:

- CO₂-balans: ze moeten veel CO₂ vermijden in vergelijking met fossiele brandstoffen, en dat over hun hele levenscyclus
- Toxiciteit, en impact op milieu, bijvoorbeeld met betrekking tot het gebruik van pesticiden en meststoffen. Ook de impact op de (drink)watervoorziening is in dit verband zeer belangrijk. Biobrandstoffen kunnen een slechtere impact op de luchtkwaliteit hebben dan fossiele brandstoffen, bijvoorbeeld voor SO₂ en NO_x. Dit is uiteraard ook een punt om mee te nemen in de evaluatie.

- Biodiversiteit en landgebruik: ze mogen geen onaanvaardbare impact op de natuur hebben, bij ons of in het Zuiden, wat bijvoorbeeld betekent dat we niet willen dat natuurgebieden bij ons, of regenwouden in het Zuiden sneuvelen voor de teelt van biobrandstoffen
- Sociale aspecten: de arbeidsomstandigheden van de arbeiders in de plantages moeten beantwoorden aan de internationale normen terzake
- Voedselveiligheid: de energieteelten mogen de lokale voedselvoorziening niet in gedrang brengen, ook niet onrechtstreeks door voedsel onbetaalbaar te maken.

Het is zeer moeilijk om algemene uitspraken te doen over welke biobrandstoffen nu het beste scoren op deze criteria. Heel veel hangt af van de concrete aspecten van de productie en het gebruik van de brandstoffen.

- Daarom willen wij eerst en vooral dat er **garanties** komen voor de duurzaamheid van de productie van de biobrandstoffen, via een bindend certificatiesysteem. Inspiratie kunnen we vinden in het bekende FSC-systeem, maar dan bindend.
- Relatie met **duurzame landbouw**: de productie in Vlaanderen van biobrandstoffen via energieteelten kent veel beperkingen. Dit in eerste instantie door het gebrek aan beschikbare ruimte. De teelt van energiegewassen zal in Vlaanderen gebeuren op bestaande landbouwarealen ter vervanging van akkerbouwgewassen en op braakgronden. Die ruimte volstaat echter niet om zelfs maar aan de huidige geringe doelstellingen te voldoen.
- Daarnaast willen we **algemene CO₂-reductiedoelstellingen** voor wagenbrandstoffen, rekening houdend met de hele levenscyclus, liever dan zomaar een percentage bijmenging dat moet worden gehaald. Daarmee houd je ook de deur open voor duurzame waterstof, biogas en tweede generatie biobrandstoffen.
- Het is wel duidelijk dat **Pure Plantenolie** beter scoort inzake CO₂ dan biodiesel, zodat we willen dat die veel meer gepromoot wordt, bijvoorbeeld in publieke of bedrijfsvloeden. Ook olie op basis van **Jatropha** zou beter scoren.
- Daarnaast is het duidelijk dat zo goed als alle **palmolie** in onduurzame omstandigheden wordt geproduceerd. Zolang er geen verplichte certificaten bestaan, willen we die olie dus alvast weren van de Belgische markt.
- Tenslotte willen we zo snel mogelijk de introductie van **2de generatie biobrandstoffen** – biobrandstoffen op basis van houtachtige gewassen (wilgen, populier...), omdat die veel beter scoren qua oppervlaktenoden en CO₂-besparing. Vandaag staan die biobrandstoffen op de rand van technische haalbaarheid, maar we riskeren dat de bestaande biobrandstoffen ze eerst van de markt zullen houden.

Productieplaatsen in België voor biobrandstoffen

Voor bioethanol kregen Bio Wanze (Wanze), Alco Bio Fuel (Gent) en Tate & Lyle (Aalst) een vergunning voor de periode 2007-2013.

Voor biodiesel zijn Bioro (Gent), Néochim (Feluy), Proviron (Oostende) en Oleon (Ertvelde) geselecteerd om vanaf 1 september 2007 voldoende biodiesel te produceren om de hele Belgische markt te bevoorraden tot 2013.

Landbouw voor biobrandstoffen in België

De landbouwproducten die in België gebruikt zullen worden voor menging met fossiele brandstoffen zijn tarwe en bieten voor bioethanol en koolzaad voor biodiesel.

Contact bij BBL: Bram Claeys, 02 282 17 32, bram.claeys@bblv.be